

Neaišku, kada Bern. Brazdžionis įsigijo pirmąsias knygas, tačiau apie 1940 m. jis jau turėjo gausią biblioteką. Jurgis Jankus rašė, kad dar tarpukaryje lankydamasis Brazdžionių namuose Kaune, Žaliakalnyje, stebėjosi juose esančių knygų gausa: *Šnekamuoju metu jau ir mūsų namuose knygų buvo ir lentynose, ir šiaip visuose kambarių kampuose, bet ne tiek, kiek pas Brazdžionį. Tada įėjau į jo darbo kambarį ir išsižiojau: kambary nebuvo sienų, vien knygos. Nuo grindų ligi pat lubų. Kai aš žiopsojau ir mėginau spėti, kaip jis galėjo sukrapštyti joms tiek pinigų, Bernardas traukinėjo iš lentynų po knygą, vartė, rodė, pasakojo. Vienos buvo mūsų pačių senienos, niekur nebegaunamos, surastos kur antikvariate, ar kur kitur atsitiktinai užtiktos, kitos užsienietiškos, branginamos dėl turinio ar dėl ypatingai skoningo apdorojimo. Įdomi buvo jo šneka, bet dar įdomesnė veido išraiška ir pirštų judesiai, kuriais lietė, lyg glostyte glostė tas savo bibliotekos įdomybes. Iki tol jis man buvo poetas, o tą dieną atsivėrė ir kaip literatas mokslininkas ir estetas.* (J. Jankus, „Apie knygas ir apie žmogų: Bernardo Brazdžionio 75 metų sukakčiai“, *Draugas*, 1982 02 06.)

Apie šią, pirmąją biblioteką, kuria J. Jankus pavadino *tik svajotos bibliotekos pradžių*, liko nedaug informacijos. Memorialinėje bibliotekoje yra 222 knygos, išleistos iki 1944 m., tačiau neaišku kiek iš jų Bern. Brazdžionis įsigijo dar gyvendamas Lietuvoje, o kurias – jau Vokietijoje ir JAV. Tik trys iš šių knygų yra su dedikacijomis: „Bernardui Brazdžioniui – mano draugui, / poetui Dievo ieškotojui / Antanas Miškinis / 1940.III.21“ (A. Miškinis, *Keturi miestai*, Kaunas, 1938); „Mielam plunksnos Draugui Bern. Brazdžioniui V. Mykolaitis-Putinas. Kaunas 1944.IV.12“ (V. Mykolaitis-Putinas, *Rūsčios dienos*, Kaunas, 1942); *Antrieji vainikai*: naujosios poezijos antologija (Kaunas, 1936) su A. Miškinio, G. Tulauskaitės, K. Borutos, K. Binkio, A. Lasto ir kitų parašais.

Apie 1944 m. vasarą Bern. Brazdžionis rašė: *Išvykau likimo išvarytas / Ir palikęs vergo nakčiai Kauną* (Bern. Brazdžionis, „Likimo išvarytas“ in: *Kauno vainikai*, Kaunas: Nemunas, 2000. P. 25, 26). Alė Rūta pratęsia Brazdžionio mintį: *... tremtinio Poeto kelionė prasidėjo... <...> Jis ir šeima pasiėmė tik reikalingiausias daiktelius, tik vieną – antrą savo knygą... (Alė Rūta, „Margo rašto keliu“, 1987, p. 120)*

Kalbėdamas su L. Peleckiu-Kaktavičium apie Kaune paliktąsias knygas Bern. Brazdžionis pasakė: *Nieko namelyje nelikę iš senų baldų, išskyrus didelę knygų lentyną per visą darbo (ir salono) kambario sieną. Aišku, visos knygos, rankraščiai, visas asmeninis archyvas sunaikintas. Tai man neįkainojamas nuostolis <...> ir jo jau nėra ko nei minėti, nei apgailėti. Kaimynai pasakoja, kad atėję į butą nauji gyventojai šaltą žiemą knygomis ir popieriais pasišildė.* (L. Peleckis-Kaktavičius, „Baltas lapas – lyg altorius“, 1995, p. 32).

Antrąją biblioteką Bern. Brazdžionis pradėjo kaupti Vokietijoje. J. Jankus rašė: *Kiek knygų buvo surinkęs Vokietijoje, nežinau, nors sykį ir aplankiau jį pašveicario Ravensburge. Knygų turėjo ir ten, bet ne tokias lentynas kaip Kaune.*

Bern. Brazdžionio archyve yra karinės vyriausybės asmenų, perkeltą iš nuolatinės gyvenamosios vietos, tarnybos patvirtintas sąrašas knygų ir daiktų, kuriuos Brazdžionių šeima vežėsi iš Vokietijos (Ravensburgo) į JAV (Stony Brook, Long Island). Sąrašas parašytas anglų kalba Ravensburge 1949 vasario 25 d. Šešių lapų dokumento pirmuosiuose penkiuose lapuose yra knygų (meno, poezijos, antologijų, novelių, romanų, literatūros teorijos ir pagrindų, religijos, vaikų, žodynų, maldynų) ir spaudos sąrašas: 275 pavadinimai. Knygų sąrašė yra 246 pavadinimai: 54 knygos lietuvių kalba, 4 paties Bern. Brazdžionio (*Mažoji abėcėlė; Tėvų nameliai; Svetimi kalnai; Šiaurės pašvaistė*); 92 poezijos knygos lietuvių, vokiečių ir anglų kalbomis. Paskutiniajame dokumento lape yra penkių asmenų Brazdžionių šeimos drabužių sąrašas: 34 pavadinimai.

Gyvendamas JAV Bern. Brazdžionis toliau kaupė savo biblioteką. J. Jankus rašė: *Kai atvyko į Jungtines Amerikos Valstybes ir įsikūrė Bostone, reikalai pakrypo į gerąją pusę. Čionykščiuose knygynuose ir knygų kataloguose Bernardas pasijuto kaip tyrinėtojas, patekęs į menkai teiširtą kraštą. Čia ir knygos jau vėl pradėjo kauptis; jau galėjo mėginti tenkinti tą savo troškulį, nors ir nebuvo lengva, nes reikėjo ir patiems kurtis, o ir augantis atžalynas [Brazdžionių šeimoje augo trys vaikai: Algis (g. 1935), Dalius (g. 1937), Saulė (g. 1943)] reikalavo savo dalies, bet juodu su Aldona kažin kaip mokėjo visiems suteikti.*

Tuo laikotarpiu kažin kokia proga susitikom New Yorke ir Bernardas mane tuojau ėmė vedžioti po knygynus, rodyti ir aiškinti, kokios knygos, ypač apžvelgiančios pasaulio literatūrą, yra geros ir vertos įsigyti, kurios tik šiaip sau tevertos tik pavartyti, o kurios net ir atskleisti nevertos. <...>. Kai 1979 metų rudenį teko būti Los Angeles, Bernardas mus <...> nusivežė į Vistą parodyti, kur juodu su Aldona susisuko sau gūžtą <...>. ...kai užsukome į Bernardo darbo kambarį, ir vėl išsižiojau, gal net labiau, negu aną sykį Kaune. Jis vėl buvo beveik toks pat, kaip anas paliktas Žaliajame kalne. Lentynos, lentynos ir knygos, knygos. Lyg norėdamas, kad neatgaučiau kvapo, dar nuvedė garažo šone atitvertan kambarin, pavadintam klėtele, su tokiom pat lentynom ir tokia pat gausybe knygų...

Bern. Brazdžionio archyve yra nuotrauka, kurios antroje pusėje parašytas toks paties poeto paaiškinimas: *B. B. su Marium Katiliškiu savo darbo kambary prie knygų lentynos. Čia matyti tik pusė knygų, vienas kambario kampas. Palikęs Lietuvoje, Kaune, savo surinktą didžiulę grožinės literatūros biblioteką, kurioje buvo beveik pilnas lietuvių poezijos leidinių komplektas, per pasaulį keliaudamas, dažnai ant nugaros nešdamas savo knygelių bagažą, B. B. vėl susirinko kelių tūkstančių knygyną, kur yra daugumas lietuviškųjų tremties knygų, taip pat periodikos komplektai ir anglų, vokiečių, prancūzų poezijos antologijos...*

Po poeto mirties, 2002 07 11, jo biblioteka – 5482 knygos – atkeliavo į Maironio lietuvių literatūros muziejų. Tai pati gausiausia memorialinė biblioteka muziejaus rinkiniuose.

Čia yra beveik visos Bern. Brazdžionio knygos – 128 vienetai, 46 skirtingi pavadinimai lietuvių ir lenkų kalbomis, pakartotinės laidos. Kai kurios yra su autoriaus taisymais (*Mažųjų pasaulis*. 1931; *Per pasaulį keliauja žmogus*. 1949), autoriaus egzemplioriai (*Mažųjų dienos*. 1984), numeruoti egzemplioriai (*Didžioji kryžkelė*. 1953. 2, 3, 10 egz., *Vilčių valtytės*. 1995. 4 egz., *Šiapus ir anapus mūsų laiko*. 1997. 35, 47 egz.). Knygose *Svetimi kalnai* (1945), *Ženkliai ir stebuklai* (1936) ir *Kunigaikščių miestas* (1939) yra įklijos: L.T. Bendruomenės Švietimo Valdybos literatūros premijų skyrimo komisijos narių įrašas ir parašai, Sakalo bendrovės 1936 m. literatūros premijos ir 1939 metų Valstybinės lietuvių literatūros premijos laureato diplomai.

Ypatinga vieta bibliotekoje skirta Maironiui: 51 šio autoriaus knyga, 16 *Pavasario balsų* laidų. Ypač reta septintoji, išleista 1941 m. Lietuvoje. Bolševikų cenzūra spausdinti šios knygos neleido. Atspausa ir įrišta išliko, kaip teigia Bern. Brazdžionis, tik 10 egzempliorių. Nemažiau įdomi yra dvyliktoji laida. Apie ją Bern. Brazdžionis rašė: *XII laida – 1944 metais. Iš vokiečių valdžios gautas leidimas išleisti kariams. Bombarduojant Weimarą, subombarduota spaustuvė ir visas „Pavasario Balsų“ rinkinys. Liko tik korektūrų lapeliai.*

Bern. Brazdžionis rūpestingai skaičiavo ir tikrino *Pavasario balsų* laidas: beveik į kiekvieną knygą įdėti mašinraščio lapeliai su trumpu tos laidos aprašu – laidos numeris, išleidimo metai, leidėjas, tiražas, dailininko ir įžangos autoriaus pavardės, trumpas tos laidos komentaras. Pavyzdžiui apie 1947 m. Valstybinės Grožinės Literatūros leidyklos išleistą laidą rašė: <...> *Tai labiausiai suniokota „Pavasario balsų“ laida. Pačiose knygose Bern. Brazdžionis rašė pastabas, lygino įvairias laidas, pažymėdamas praleistas ar pakeistas strofas, žodžius, kablelius.*

Kaupdamas ir skaitydamas knygas Bern. Brazdžionis didžiausią dėmesį skyrė lietuvių literatūrai, ypač poezijai. Per 3700 knygų yra lietuvių autorių Lietuvoje ir išeivijoje išleisti grožiniai kūriniai ir literatūros kritikos leidiniai. Daugiausia – pokarinė ir šiuolaikinė literatūra. Nebuvo lietuvių literatūros autorių, kuriems Bern. Brazdžionis nebūtų atradęs vietos savo bibliotekoje. Lentynose J. Aisčio, L. Andriekaus, J. Apučio, J. Avyžiaus, K. Barėno, J. Blekaičio, E. Cinzo, P. Cvirkos, D. Čepauskaitės, V. Daujotytės, L. Giros, J. Gliaudos, K. Grigaitytės, A. Gudaičio-Guzevičiaus, A. Gustaičio, J. Ivanauskaitės, A. Kairio, K. Korsako, V. Krėvės, K. Kubilinsko, A. Mackaus, Just. Marcinkevičiaus, N. Mazalaitės, J. Meko, E. Mieželaičio, S. Nėries, K. Ostrausko, G. Patacko, B. Pūkelevičiūtės, Vyt. Sirijos Giros, M. Sluckio, A. Škėmos ir kitų autorių knygos.

Kitų tautų grožinė literatūra Bern. Brazdžionį domino mažiau. Užsienio grožinės literatūros ir kritikos yra tik 793 knygos. Iš jų apie 300 knygų anglų, prancūzų ir vokiečių kalbomis.

Kitos bibliotekos knygos atskleidžia poeto interesų platumą ir gilumą. Joje yra filosofijos, religijos, istorijos, dailės, kalbotyros, tautosakos knygų, įvairių enciklopedijų lietuvių, anglų ir vokiečių kalbomis.

Bern. Brazdžioniui knygas dovanodavo rašytojai, bičiuliai, vaikai ir vaikaičiai. Iš Lietuvos, Vokietijos ir Švedijos jas siūsdavo draugai, pažįstami ir giminaičiai.

Vytautas Alantas laiške Bern. Brazdžioniui (1976 02 28) rašė: *Malonus Kolega, Per šalį nugirdau, kad Kolega dar nebūsi skaitęs mano Šventaragio II tomo. Man didžiai malonu tą knygą Kolegai dedikuoti ir palinkėti per daug nenuobodžiaujant paklajoti su manimi po karaliaus Mindaugo Lietuvą. Su pagarba VytAlantas.*

Bern. Brazdžionio archyve yra užrašų knygutes su įrašyta iš ko, kada ir kokios knygos gautos: [1966] vasario 2 d. knygos – spauda iš J. Lingio <...> Ševčenka Eilių rinkinys 1955 / V. Rudokas Žydi eglų viršūnės 1955 / Dublikatai Pirmoji knyga 1965 / Mozūriūnas Šaltinis prie kelio / Varpos iš laukų / J. Marcinkevičius Prašau žodžio / <...> / A. Jonynas J. Macevičius „Pavasarejančiais arimais“ / V. Rudokas „Apkasų gėlės“.

Seniausios knygos yra *Schillers Werke. I Band. Stuttgart und Leipzig, 1877* ir *John H. Ingram. Edgar Allan Poe: His Life, Letters, and Opinions. Vol. 1. London, 1880.*

Šilerio raštas Bern. Brazdžioniui dovanuoja Alė ir Edmundas Arbai. Knygoje yra jų dedikacija: *Su širdingais linkėjimais Poetui / Bernardui Brazdžioniui / savo buvimu pasauly / mums žiemas pavertusiam pavasariais, / ūkanas – vilties ir grožio saule. / Alė ir Edmundas / 1963 m. vasario 2 d. / Poeto B. Gimimo Diena. / Los Angeles, Calif.*

Paskutinės knygos į biblioteka atkeliavo 2002 m.: Vladas Braziūnas. *lemeilėmeilėmeilų.* (Vilnius, 2002) su autoriaus dedikacija: *Mielajam / Bernardui Brazdžioniui, - / Tvirtinu didelę nuoširdžių / meilę, sveikinu – nors vėluodamas / (kad leidykla vėlavo...).* / *Gražiausių dienų ir metų!* – Vladas B. / Vilnius, 2002.III.26.

Bern. Brazdžionio bibliotekoje saugoma Edvardo Gudavičiaus. *Lietuvos istorija: Nuo seniausių laikų iki 1569 metų.* Vilnius, 1999. Šios knygos prieštituliniame lape yra du spaudai: *Leidžiama platinti* [leidyklos direktoriaus parašas] 1999 m. 11 mėn. 12 d. ir *Atspausdintas tiražas atitinka spaudai pasirašytam egzemplioriui* 1999 m. 11 mėn. 11 d. [spaustuvės direktoriaus parašas].

Bibliotekoje yra 32 maldynai. Apie vieno jų įsigijimą Bern. Brazdžionis rašė:

Baltimorėje, kai paskaičiau keletą religinių eilėraščių, per pertrauką priėjo klebonas ir sako: „Rytoj užeik į kleboniją, turiu kai ką tau padovanoti.“

Užėjau. Klebono rankose matau nedidelio formato, storą knygelę, lyg maldaknygę, lyg ne.

„Mėgsti rašyti religinėm temom. Gerai darai. Galėtum eiti į kunigus. Ar vedęs?

- Vedęs.

Kad nenuklystum į šunkelius, pastudijuok šią tikrų religinių giesmių ir eilių knygą. Ir nemesk rašinėjęs. Turi gabumų.“

Knygą su pagarba paėmiau. Ir dabar tebelaikau aiškiai matomaj vietoj. Retkarčiais pasiskaitau. Ypač man patinka eilės apie Adomą ir Ievą:

„Eik, Adomai, iš rojaus

Ir trauk Ievą už kojės...“

Jūs jau atspėjote tos knygos vardą: VYSKUPO VALANČIAUS KANTIČKOS.

Pilnas knygos pavadinimas yra *Knyga giesmių arba Kanticzkos: Senej par Motiejų Valanczauski Žemaičių Vyskupa parveizėta yr iszduota.* Tilžėje 1919. Cituodamas giesmę poetas leido sau šiek tiek nutolti nuo originalo:

Eik jau, Jieva, isz Rojaus,

Pažink darbą artojaus.

Laukan, Adomai, umai,

Jau ne tavo tie rumai.

Viename „nenaudotame“ (taip kamputyje užrašė pats autorius) 1998 m. savo rankraštyje Bern. Brazdžionis rašė: *O, kad turėtumėm dabar kas kokią autografuotą Maironio, Vaižganto, Žemaitės, Šatrijos Raganos ir kitų mūsų rašytojų klasikų knygą! Labai reta rasti anų laikų autografuotą knygą, <...> Autoriai savo knygą kam nors užrašydavo nebent kokia nepaprasta proga: didelių švenčių, minėjimų arba dideliems ponams. Pavyzdžiui, Maironis net savo seserims nėra užrašęs savo „Pavasario balsų“ ar „Jaunosios Lietuvos“. <...> Šiais laikais <...> autografai byra kaip pelai iš maišo! Ir tikrai gražu, kad skaitytojai juos vertina, knygas su autografais saugo.*

Saugojo tokias knygas ir Bern. Brazdžionis. Beveik ketvirtadalis jo bibliotekos knygų yra su autografais. Savo knygas poetui dedikavo A. Gustaitis, V. Palčinskaitė, V. Mykolaitis-Putinas, Just. Marcinkevičius, J. Jankus, M. Karčiauskas, Vyt. Petkevičius, A. Miškinis, J. Mekas, H. Nagys, E. Matuzevičius, M. Martinaitis, V. Kazokas, K. Saja, Vydūnas, T. Venclova, St. Santvaras, B. Raila, V. Reimeris, Alė Rūta, S. Geda, Vl. Braziūnas, K. Barėnas, P. Andriušis, J. Aistis, A. Baltakis, Vyt. Bubnys, Alf. Tyruolis ir kiti. Užsienio šalių grožinės literatūros knygose lietuvių kalba yra vertėjų – Povilo Gaučio, Alfonso Šešplaukio-Tyruolio ir Dominyko Urbo – dedikacijos.

Dedikacijas galima grupuoti į dedikacijas – komplimentus („Bernardui Brazdžioniui - / Likiminiam Lietuvos dainiui, / išjautusiam, kas kitų išmastyta / Autorius“ (Pr. Gaidamavičius. *Didysis nerimas*. Putnam, 1961); „Didžiajam lietuvių tautos Dainiui Bernardui Brazdžioniui, kurio poezija mane lydėjo nuo mokyklos suolo ir lydės iki grabo lentos. Ačiū – Albinas Bernotas“ (A. Bernotas. *Pro dūmus*. Vilnius, 1998); „Gerbiavam Bernardui Brazdžioniui, pavydėdamas kūrybingumo ir energijos. Al. Mikuta“ (Al. Mikuta. *Juodasis pėstininkas*. Kaunas, 1998); „Be Vytės Nemunėlio kokie kreivi ir luoši būtume užaugę... Leonardas 89“ (L. Gutauskas. *Geležinė varlė*. Vilnius, 1988) ir dedikacijas, skirtas įvykiams atminti („Brangiam kolegai / Bernardui Brazdžioniui / literatūrinei viešnagei Bostone prisiminti / Kiekviena diena, kurią, o Broli, praradai, / Tėra į pragarmę nubirę tavo sielvartų žiedai. / Kiekviena diena be meilės glamonėsių - / Tai tavo kūdikiai, kuriuos tu pats žudai / Stasys Santvaras / 1978.X.15“ (*The Song of Songs*. New York, 1977); „Mielam Bernardui Brazdžioniui / „Vidurdienio sodų“ išleidimo ir / vardinių atžymėjimo proga. / Dailiųjų Menu Klubas / Los Angeles / 1961. V. 20“ (*Sonette der Volker*. Heidelberg, 1954).

Tik kelios dedikacijos netelpa į šiuos klasifikacijos rėmus. Pvz.: „Gerbiavam Tautietiiui / Bern. Brazdžioniui / maloniai atmintiai. / Vydūnas / Detmold 1947-X-28“ (Vydūnas. *Kalėjimas – laisvėjimas*. Detmold, 1947); „Mielam, gerbiavam Vytei Nemunėliui, - / kad po gerųjų pasakų smilgom / gyvuotų ilgai ir laimingai / visi Rudnosiukai... / su nuoširdžiausiais / linkėjimais - / Violeta Palčinskaitė / 1982.X.3. / Los Angeles“ (V. Palčinskaitė. *Namai namučiai*. Vilnius, 1977).

Bern. Brazdžionis nebuvo pasyvus ir abejingas skaitytojas. Jo knygose gausu pastabų, replikų, braukymų, šauktukų, klaustukų. Ypač jautrus jis buvo biografiniams netikslumams (gausu pastabų V. Vanago *Lietuvių rašytojų sąvaduose*), tarybinės ideologijos iškreiptiems faktams, o ir mažiau reikšmingi netikslumai nelikdavo jo nepastebėti. Pvz.: J. Lapašinsko knygelėje vaikams *Želmenėliai* (1971) autorius rašo: *Vandenėlis / Upėj verda / Taškosi žąsiukai, / Nardo* (p. 42), o greta yra Bern. Brazdžionio pastaba: *To betrūko! / Vandenėlis / jeigu virtų / Tuoj išvirtų / Kas įvirto: / 2 ančiukai, / 4 žąsiukai*.

Mėgo Bern. Brazdžionis ir pasišaipyti iš savo kolegų poetų. Stasio Anglickio knygoje *Karklai žydi* (1969) greta eilėraščio *Karklai brenda į upę* (p. 13) yra įrašas pieštuku:

*o poetas į balą,
baloj varlės sulipę
kelia baisų skandalą:*

*Gerbiamieji nebriskit
teritorijon mūsų
ten priveisite visko –
rusų, partinių blusų...*

*Jūs, poetai, mums broliai –
kvarkiat net pasipūtę –
Buvom varlės lig šiolei
Ir varlēm leiskit būti.*

Daugiausia knygų su Bern. Brazdžionio įrašais yra Vyt. Bložės, Vyt. Galinio, L. Giros, J. Lankučio, J. Lebedžio, Alf. Maldonio, Just. Marcinkevičiaus, E. Mieželaičio, A. Verbos.

Į kai kurias knygas Bern. Brazdžionis buvo prikaišiojęs spalvotų lapelių su pastabomis ir replikomis, o kartais ir eilėraščiais, kurių sukūrimą inspiravo knygoje perskaityta mintis, frazė ar žodis. Pvz.: I. Slavinskaitės knygoje *Maironis* (1987) greta eilučių: *Metus prieš mirtį Maironis gavo iš Vatikano protonotaro garbės titulą. Laiške bičiuliui jis rašė: <...> Galėjo tai sudaryti man šioką tokį malonumą prieš 15 metų: dabar senatvėje vanitas vanitatum* (p. 91) – buvo įdėtas Bern. Brazdžionio eilėraštis:

*Mes džiaugiamės titulais, tartum
Juose visą išmintį matom,
Kol laikas ateina, kad tartum
Vanitas vanitatum.*

*Mes džiaugiamės postais, medaliais,
Gerbėjų būriais apsistatom
Ir matom ne darną, ...
Vanitas vanitatum.*

*Mes džiaugiamės datom gimimo,
Garbe vainikuojančiom datom,
Tikroji data — tik mirimo,
Bet patys jau jos nebematom.*

Bern. Brazdžionis ne tik rūpestingai kaupė savo biblioteką, bet ir ne mažiau rūpestingai saugojo ją nuo išsibarstymo. Žymėjo specialiu spaudu, klįjavo ekslibrisus. Archyve yra knygų skirtukai su jo eilėraščiu:

Knygos prašymas

*Iš Brazdžionio bibliotekos
Aš paskolinta esu
Ir norėčiau greit sugrįžti
Prie knygelių jo visų.*

*Būk, skaitytojau, toks geras
Nepamiršk manęs grąžint;
Kad neskolinai, – paklaustas, –
Neduokdie, neišsigink!*

*Perskaitęs, kitam neduoki
Prieteliui geram (trumpam...),
Nes tas kitas, paprašytas,
Skolins vėl „geram“ kitam...*

*Ir „geri“ tie skolintojai
Taip mane nubalados,
Kad nuklysiu, nesugrįšiu
Savininkui niekados...*

*Nepadėk savon lentynon, –
Nuolankiai prašau žodžiu, –
Nenunešk į antikvarą –
Savo vieton grįžt geidžiu.*

1959 m. laiške seseriai Marijonai Dagienei Bern. Brazdžionis rašė: <...> *Praėjusią savaitę atėjo didelis žurnalų pakietas – Švyturiai ir Šluotos. Tai dabar turėsiu skaitymo ilgam laikui. Ypač domiuosi visokiais planavimais, pasisėkimais ir nepasisėkimais. Žiūriu, pavyzdžiui, kad labai didelį rūpestį kelia baldai. Brangūs, dideli... Mediniai (gero medžio) baldai visur labai brangūs. Tai daro plačiam vartojimui iš metalinių medžiagų. Aš tik gerą rašomąjį stalą įsitaisiau. Yra ir labai gražių ir brangių knygų lentynų. Bet tas žmogelis (pridedamoj foto), matote, pats pasidirbo knygų lentynas, nusipirkęs lentų, ir į dar nedažyta susidėjo knygeles... Aštuonios lentynos užima sieną nuo grindų iki lubų.*

Į Maironio lietuvių literatūros muziejų, kartu su Bernardo Brazdžionio archyvu atkeliavo ir lentynos, į kurias ir rikiuojasi poeto gausios, turtingos ir labai įdomios bibliotekos knygos.

Parengė muziejininkė Reda Rėklytė